शुद्धोऽहम्

ध्यानसूत्राणि

मंगल आशीर्वाद :

श्रमणाचार्य प.पू. १०८ श्री सुन्दरसागरजी महाराज

प्रेरणास्रोत :

प.पू. आचार्य १०८ श्री सुयशसागरजी महाराज

संकलनकर्त्री :

प.पू. आर्यिकारत्न १०५ श्री शुद्धोऽहम् श्री माताजी

मराठी अनुवादकर्त्री:

प.पू. आर्यिकारत्न १०५ श्री अनुश्रुतमती माताजी

Website : https://www.bhadrabharati.com

भव्यात्माओं,

इस वर्तमान मनुष्य पर्याय में अति दुर्लभ जैन कुल पाकर अपूर्व महाचैतन्य निधि की प्राप्ति हुई है । ये ध्यान सूत्र मुझे मेरे आध्यात्मिक अतीन्द्रिय वैभव का ज्ञान और भान कराते हैं । इन ध्यान सूत्रों को इस पूरी पर्याय में प्रतिदिन ध्यान का आलम्बन बनाकर निज प्रभु का स्पर्श करना चाहिए ।

यह ध्यान की प्रक्रिया अनन्त कर्मों की निर्जरा एवं परम्परा से मोक्ष कार्य की सिद्धि का साधन है ।

ध्यान की सिद्धि के लिए यहाँ कुछ ध्यानसूत्र प्रस्तुत हैं जो आर्यिकारत्न शुद्धोऽहम् श्री

माताजी कृत "आचार्य कुन्दकुन्द के ग्रन्थों पर आचार्य जयसेन प्रणीत वृत्तिग्रन्थों का समीक्षात्मक अध्ययन" शोध निबन्ध से उद्धृत हैं ।

कुन्दकुन्द आचार्य विरचित पंचास्तिकाय-संग्रह प्रवचनसार और समयसार इन तीन ग्रन्थोंपर जयसेन आचार्य ने वृत्तियाँ रची है । उन वृत्तियों में जो आत्मा के विशेषण प्रयुक्त किये हैं उनको ग्रहण करके ये ध्यानसूत्र तैयार किये हैं ।

आचार्य सुयशसागर महाराज

ध्यानसूत्राणि

१. अशरीरस्वरूपोऽहम् ।

मी शरीर रहित आहे.

२. अरसस्वरूपोहम् ।

मी रस रहित आहे.

३. अगन्धस्वरूपोऽहम् ।

मी गंध रहित आहे.

४. अरूपोऽहम् ।

मी अरूपी आहे. (रस,गंध,रूप,स्पर्श पुद्गलाचे गुण आहेत.)

५. अव्यक्तोऽहम् ।

मी अव्यक्त म्हणजे अप्रगट आहे.

६. अशब्दस्वरूपोऽहम् ।

मी शब्द रहित आहे.

७. अस्पर्शस्वभावोऽहम् ।
मी स्पर्श रहित स्वभावी आहे.

८. अलिङ्गग्रहणस्वभावोऽहम् ।
लिंग म्हणजे चिन्ह, मी कोणत्याही चिन्हाद्वारे ग्रहण होणारा नाही.

९. अनिर्दिष्टसंस्थानोऽहम् ।
मला कोणताही आकार नाही.

१०. अतीन्द्रियज्ञानसहितोऽहम् ।
मी अतिन्द्रिय ज्ञानसहित आहे.

११. अलिङ्गोद्भवज्ञानसहितोऽहम् ।
मी चिन्हरहित सहजज्ञान स्वरूप आहे.

१२. अलिङ्गोद्भवातीन्द्रियज्ञानगम्योऽहम् ।
हा मी जीव इंद्रिय रहित अतिन्द्रिय ज्ञानगम्य आहे.

१३.   अविनश्वरोऽहम् ।
मी नाश रहित आहे.

१४.   अनन्तज्ञानदर्शनसुखवीर्यस्वरूपोऽहम् ।
मी अनंतज्ञान दर्शन सुख वीर्य स्वरूपी आहे.

१५.   अपूर्वोऽहम् ।
मी अपूर्व आहे.

१६.   अनाद्यनन्तोऽहम् ।
मी अनादि अनंत आहे. (मला सुरूवात व शेवट ही नाही.)

१७.   अव्ययोऽहम् ।
व्यय म्हणजे नाश, मी नाशरहित आहे.

१८.   अव्याबाधसुखस्वरूपोऽहम् ।
मी बाधारहित सुखस्वभावी आहे.

१९. अप्रमाणसुखस्वरूपोऽहम् ।
मी प्रमाणरहित सुखस्वभावी आहे.

२०. अविनश्वरसुखरूपोऽहम् ।
मी अविनश्वर सुखस्वरूपी आहे.

२१. आदिमध्यान्तवर्जितोऽहम् ।
मी आदि सुरूवात, मध्य, अन्त रहित आहे.

२२. अखण्डज्ञानकाण्डसहितोऽहम् ।
मी अखंड ज्ञानमय आहे.

२३. अविभागस्वरूपोऽहम् ।
मी विभाग रहित आहे. माझ्यामध्ये भेद नाही.

२४. अमूर्तिकोऽहम् ।
मी अमूर्तिक म्हणजे स्पर्श, रस, गंध, वर्ण रहित आहे.

२५. अक्षयानन्तसुखस्वरूपोऽहम् ।
मी क्षयरहित अनन्तसुख स्वरूपी आहे.

२६. अभिन्नषट्कारकस्वरूपोऽहम् ।
मी भिन्न षट्कारक - कर्ता, कर्म, करण, संप्रदान, अपादान, अधिकरण या षट्काराने रहित आहे.

२७. अहेतुकोऽहम् ।
मी अहेतुक आहे म्हणजे अकारण आहे. मी कोणाचे कारण नाही. कोणी माझे कारण नाही.

२८. अनन्तगुणाधारोऽहम् ।
मी अनंतगुणाचा आधार आहे.

२९. अनेकान्तस्वभावोऽहम् ।
मी अनेकांत स्वभावी आहे.

३०. अभेदरत्नत्रयैकपरिणतोऽहम् ।
मी अभेद रत्नत्रय - सम्यक्दर्शन-ज्ञान-चारित्र परिणत आहे.

३१. अबद्धस्पृष्टोऽहम् ।
मी बद्ध स्पृष्ट नाही.

३२. अनन्यकोऽहम् ।
मी अन्य अन्य म्हणजे वेगळा नाही अनन्य आहे.

३३. अविशेषोऽहम् ।
मी विशेष म्हणजे गुणभेद रहित आहे.

३४. असंयुक्तोऽहम् ।
मी संयोग रहित आहे.

३५. अखण्डपरमात्मस्वरूपोऽहम् ।
मी अखंड परमात्म स्वरूपी आहे.

३६. अकर्तृत्वस्वरूपोऽहम् ।
मी अकर्ता आहे. पराचे कार्य करणारा नाही. करणे माझा स्वभाव नाही.

३७. अभोक्तृत्वस्वरूपोऽहम् ।
मी अभोक्ता आहे. पराला भोगणारा नाही.

३८. अनुभागस्थानरहितोऽहम् ।
मी अनुभाग स्थान म्हणजे कर्माची फलदान शक्ति रहित आहे.

३९. अध्यवसानरहितोऽहम् ।
मी अध्यवसान म्हणजे मिथ्या विकल्प रहित आहे.

४०. अकलुषचैतन्यचमत्कारोऽहम् ।
मी कलुषता म्हणजे राग, द्वेष, मोहादि भाव रहित चैतन्य चमत्कार स्वरूप आहे.

४१. असहायोऽहम् ।

मी सहायता रहित आहे - कोणाच्या मदतीची मला गरज नाही.

४२. इन्द्रियमनोजनितविकल्पजाल-रहितोऽहम्।

मी इंद्रिय मनाने उत्पन्न होणाऱ्या विकल्पजालाने रहित आहे.

४३. उपयोगमयोऽहम् ।

मी उपयोगमय - उपयोग लक्षणवालाच आहे. चैतन्यशक्तिनुसार होणाऱ्या परिणामाला उपयोग म्हणतात.

४४. उत्तमक्षमादिस्वरूपोऽहम् ।

मी उत्तमक्षमादि स्वरूप आहे.

४५. उदयस्थानरहितोऽहम् ।

मी कर्मोदयाच्या उदयस्थानाने रहित आहे.

४६. उदासीनोऽहम् ।

मी उदासीन - माध्यस्थभाव संपन्न आहे. समताभाव स्वरूप आहे.

४७. एकोऽहम् ।

मी एकटाच आहे.

४८. एकत्वविभक्तोऽहम् ।

मी स्वशी एकरूप परापासून भिन्न एकत्वविभक्त स्वभावी आहे.

४९. क्रोधरहितोऽहम् ।

मी क्रोधरहित आहे.

५०. कर्मोदयरहितोऽहम् ।

मी कर्माच्या उदयाने रहित आहे.

५१. केवलोऽहम् ।

मी केवल - म्हणजे एकटाच आहे.

५२. क्रोधादिपञ्चदशप्रमादरहितोऽहम् ।

मी क्रोधादि पंधरा प्रमादाविरहित आहे.

५३. गुणभेदरहितोऽहम् ।

मी गुणभेदनिरहित आहे. दर्शन, ज्ञान, चारित्र इ. गुण वेगवेगळे नाहीत.

५४. गुणस्थानरहितोऽहम् ।

मी गुणस्थान रहित आहे. मोह योगाने होणाऱ्या ज्ञान, दर्शन, चारित्राच्या अवस्थेला गुणस्थान म्हणतात.

५५. चेतनागुणस्वरूपोऽहम् ।

मी चेतना गुण संपन्न आहे.

५६. चैतन्यप्रकाशसहितोऽहम् ।

मी चैतन्यस्वरूपी प्रकाशाने संपन्न आहे.

५७. चिन्मयोऽहम् ।
मी चैतन्यमय आहे.

५८. चैतन्यचमत्कारमात्रोऽहम् ।
मी चैतन्य चमत्कार स्वरूप आहे.

५९. चिदानन्दैकस्वभावोऽहम् ।
मी चैतन्य म्हणजे ज्ञान दर्शन आनंद एक स्वभावी आहे.

६०. जातिजरामरणरहितोऽहम् ।
मी जन्म, म्हातारपण, मरण रहित आहे.

६१. ज्ञानावरणादिद्रव्यकर्माञ्जनरहितोऽहम् ।
मी ज्ञानावरणादि द्रव्यकर्म मलानेरहित आहे.

६२. ज्ञानदर्शनस्वरूपोऽहम् ।
मी ज्ञान दर्शन स्वरूप आहे.

६३. जीवस्थानरहितोऽहम् ।
मी जीवस्थान रहित आहे.

६४. टङ्कोत्कीर्णज्ञायकैकस्वभावोऽहम् ।
मी टंकोत्कीर्ण म्हणजे टाकीने उकरलेल्या अक्षराप्रमाणे अमिट शाश्वत ज्ञायक एक स्वभावी आहे.

६५. द्रव्यकर्मरहितोऽहम् ।
मी ज्ञानावरणादि द्रव्यकर्म रहित आहे.

६६. ध्रुवोऽहम् ।
मी ध्रुव-नित्य शाश्वत आहे.

६७. निष्क्रियस्वरूपोऽहम् ।
मी निष्क्रिय म्हणजे क्रिया रहित आहे.

६८. निरुपरागस्वसंवेदन ज्ञानगम्योऽहम् ।
मी रागरहित स्वसंवेदन ज्ञानाच्या द्वारे जाणण्यायोग्य आहे.

६९. निर्विकारोऽहम् ।
मी विकार रहित आहे.

७०. निरालम्बनोऽहम् ।
मी पर आवलंबन रहित आहे.

७१. नोकर्मरहितोऽहम् ।
मी शरीरादि नोकर्म रहित आहे.

७२. निर्मोहस्वरूपोऽहम् ।
मी मोह रहित आहे.

७३. निरञ्जनोऽहम् ।
मी द्रव्यकर्म, भावकर्म, नोकर्म मलाने रहित आहे.

७४. नयपक्षपातरहितोऽहम् ।
मी निश्चयनय व्यवहारनयाच्या पक्षपाताने रहित आहे.

७५. निरुपलेपगुणस्वरूपोऽहम् ।
मी द्रव्यकर्म, भावकर्म, नोकर्माच्या लेपाने रहित आहे.

७६. निर्विकल्पोऽहम् ।
मी विशेषाच्या विचाराने रहित निर्विकल्प आहे.

७७. निजमनोहरानन्दोऽहम् ।
मी स्वमनोहर आनंद स्वरूप आहे.

७८. निदानरहितोऽहम् ।
मी निदान शल्य रहित आहे.

७९. निर्विकारसदानन्दैकरूपोऽहम् ।
मी विकार रहित नित्य आनंद एक स्वरूप आहे.

८०. नीरागोऽहम् ।
मी राग रहित आहे.

८१. निर्भरानन्दस्वरूपोऽहम् ।
मी निर्भर-परिपूर्ण आनंद स्वरूप आहे.

८२. नित्यानन्दैकस्वरूपोऽहम् ।
मी नित्य आनंद एक स्वरूप आहे.

८३. नरनारकादिविभावपर्यायरहितोऽहम् ।
मी मनुष्य, नारक इत्यादि विभाव पर्याय रहित आहे.

८४. निश्चयरत्नत्रयस्वरूपोऽहम् ।
मी निश्चय रत्नत्रय स्वरूप आहे.

८५. निरास्रवशुद्धात्मपदार्थोऽहम् ।
मी आस्रवरहित शुद्धात्म पदार्थ आहे.

८६. नि:प्रमादचिच्चमत्कारोऽहम् ।
मी प्रमाद रहित चित् चमत्कार स्वरूप आहे.

८७. निःसङ्गोऽहम् ।
मी निःसंग-परिग्रह रहित आहे.

८८. निरुपरागसदानन्दैकलक्षणोऽहम् ।
मी रागरहित नित्य आनंद एक स्वरूप आहे.

८९. नि:संसारस्वरूपोऽहम् ।
मी संसार रहित आहे.

९०. निष्कारणोऽहम् ।
मी अकारण आहे.

९१. निर्मोहपरमानन्दैकस्वभावोऽहम् ।
मी मोहरहित, परमानंद एक स्वभावी आहे.

९२. निर्मलोऽहम् ।
मी निर्मल आहे.

९३. नि:स्नेहस्वरूपोऽहम् ।
मी स्नेह रहित आहे.

९४. निर्नामोऽहम् ।
मी नाम रहित आहे.

९५. निर्गोत्रोऽहम् ।
मी गोत्र रहित आहे.

९६. निरवद्यचैतन्यचमत्कारोऽहम् ।
मी निर्दोष पापपुण्य रहित चैतन्य चमत्कार स्वरूप आहे.

९७. निरारम्भस्वरूपोऽहम्।
मी आरंभ रहित स्वरूप आहे.

९८. निराहारोऽहम् ।
मी आहार रहित आहे.

९९. निर्विषयशुद्धात्मस्वरूपोऽहम् ।
मी पंचेन्द्रिय विषय रहित शुद्धात्मा आहे.

१००. नियतोऽहम् ।
मी नियत असंख्यात प्रदेशी आहे.

१०१. निश्चलोऽहम् ।
मी अचल आहे.

१०२. निर्विकारबोधस्वरूपोऽहम् ।
मी विकार रहित सहजज्ञान स्वरूप आहे.

१०३. नयपक्षातिक्रान्तोऽहम् ।
मी नयपक्ष रहित आहे.

१०४. निरुपाधिस्वरूपोऽहम् ।
मी उपाधि रहित आहे.

१०५. निर्मलानन्दस्वरूपोऽहम् ।
मी निर्मल आनंद स्वरूप आहे.

१०६. निःकषायस्वभावोऽहम् ।
मी कषाय रहित आहे.

१०७. निरावरणोऽहम्
मी द्रव्यकर्म, भावकर्म, नोकर्म आवरणाने रहित आहे.

१०८. परमचिज्ज्योति:स्वरूपोऽहम् ।
मी उत्कृष्ट चैतन्य प्रकाश स्वरूप आहे.

१०९. पूर्णकलशवद् भरितावस्थोऽहम् ।
मी पूर्ण भरलेल्या कलशाप्रमाणे परिपूर्ण आहे.

११०. परिपूर्णोऽहम् ।
मी परिपूर्ण आहे.

१११. परमात्मस्वरूपोऽहम् ।
मी परमात्म स्वरूप आहे.

११२. परमानन्दस्वरूपोऽहम् ।
मी उत्कृष्ट आनंद स्वरूप आहे.

११३. परभावशून्योऽहम् ।
मी परभाव रहित आहे.

११४. पारमार्थिक सुखसहितोऽहम् ।
मी यथार्थ सुखस्वरूप आहे.

११५. परमचैतन्यशाली अहम् ।
मी उत्कृष्ट चैतन्य स्वभावी आहे.

११६. परमार्थोऽहम् ।
मी वास्तविक आहे.

११७. परमसमाधिस्वरूपोऽहम् ।
मी उत्कृष्ट समाधि स्वरूप आहे.

११८. परहेतुनिरपेक्षोऽहम् ।
मी परकारण रहित आहे.

११९. परमोपशमभावपरिणतोऽहम् ।
मी उत्कृष्ट शान्तभाव परिणत आहे.

१२०. परद्रव्यकाङ्क्षारहितस्वरूपोऽहम् ।
मी परद्रव्याच्या इच्छेने रहित आहे.

१२१. प्रमत्ताप्रमत्तभावरहितोऽहम् ।
मी प्रमाद अप्रमाद भाव रहित आहे.

१२२. परमपारिणामिकभावोऽहम् ।
मी परम पारिणामिक स्वभावी आहे.

१२३. बन्धपर्यायरहितोऽहम् ।
मी बंध पर्याय रहित आहे.

१२४. बन्धस्थानरहितोऽहम्।
मी बंधस्थान रहित आहे.

१२५. भगवान् अहम् ।
मी भंग म्हणजे ज्ञान, ज्ञानवान आहे.

१२६. भूतार्थोऽहम् ।
मी यथार्थ वास्तविक आहे.

१२७. भावकर्मरहितोऽहम् ।
मी भावकर्म रहित आहे.

१२८. मोक्षपर्यायरहितोऽहम् ।
मी मोक्षपर्याय रहित आहे.

१२९. मतिज्ञानादिविभावगुणरहितोऽहम् ।
मी मति, श्रुत, अवधि, मनःपर्यय या विभाव गुणाने रहित आहे.

१३०. महार्थोऽहम् ।
मी महान पदार्थ आहे.

१३१. ममकाराहङ्काररहितोऽहम् ।
मी ममकार अहंकार रहित आहे.

१३२. मनोवाक्कायव्यापाररहितोऽहम् ।
मी मन वचन काय व्यापाराने रहित आहे.

१३३. मिथ्यात्वरागादिरहितोऽहम् ।
मी मिथ्यात्व रागादि रहित आहे.

१३४. मार्गणास्थानरहितोऽहम् ।
मी मार्गणास्थान रहित आहे.

१३५. मानरहितोऽहम् ।
मी मान रहित आहे.

१३६. मायारहितोऽहम् ।
मी माया रहित आहे.

१३७. योगस्थानरहितोऽहम् ।
मी योगस्थान रहित आहे.

१३८. लोभरहितोऽहम् ।
मी लोभरहित आहे.

१३९. वीतरागपरमात्मस्वरूपोऽहम् ।
मी वीतराग परमात्म स्वरूप आहे.

१४०. वीतरागस्वसंवेदनवेद्योऽहम् ।
मी वीतराग स्वसंवेदन ज्ञानाच्या द्वारे अनुभव करण्यायोग्य आहे.

१४१. विशुद्धिस्थानरहितोऽहम् ।
मी विशुद्धि स्थान रहित आहे.

१४२. वीतरागस्वरूपोऽहम् ।
मी वीतराग स्वरूप आहे.

१४३. विषयसुखानुभवानन्दरहितोऽहम् ।
मी पंचेन्द्रिय विषयसुख अनुभवआनंद रहित आहे.

१४४. शुद्धोऽहम् ।
मी शुद्ध आहे.

१४५. शुद्धचिन्मात्रज्योतिरहम् ।
मी शुद्ध चैतन्यमय प्रकाश स्वरूप आहे.

१४६. शुद्धबुद्धैकस्वभावोऽहम् ।
मी शुद्ध बुद्ध (ज्ञानमय) एक स्वभावी आहे.

१४७. शुद्धचिद्रूपोऽहम् ।
मी शुद्ध चैतन्यमय आहे.

१४८. शाश्वतोऽहम् ।
मी शाश्वत अविनाशी आहे.

१४९. शुभाशुभकर्मकाण्डरहितोऽहम् ।
मी शुभ अशुभ कर्माच्या भेदाने रहित आहे.

१५०. शान्तस्वरूपोऽहम् ।
मी शांत स्वभावी आहे.

१५१. शुद्धपारिणामिकस्वरूपोऽहम्।
मी शुद्ध पारिणामिक स्वरूप आहे.

१५२. सहजशुद्धचैतन्यस्वरूपोऽहम् ।
मी सहजशुद्ध चैतन्य स्वरूप आहे.

१५३. सहजपरमाह्लादस्वरूपोऽहम्।
मी सहज परम आल्हाद स्वरूप आहे.

१५४. समयसारोऽहम् ।
मी समयसारस्वरूप शुद्धात्मा आहे.

१५५. स्वाभाविकचिह्नोद्भवातीन्द्रियज्ञानसहितोऽहम् ।
मी स्वाभाविक चिन्हाने उत्पन्न अतिन्द्रिय ज्ञान स्वरूप आहे.

१५६. सानन्दोऽहम् ।
मी आनंद संपन्न आहे.

१५७. सहजानन्दस्वरूपोऽहम् ।
मी सहज आनंद संपन्न आहे.

१५८. सहजशुद्धज्ञानानन्दैकस्वभावोऽहम् ।
मी सहज शुद्ध ज्ञानानंद एक स्वरूप आहे.

१५९. सर्वविभावरहितशून्योऽहम् ।
मी सर्व विभावाने रहित आहे.

१६०. सदानन्दोऽहम् ।
मी नित्य आनंद स्वरूपी आहे.

१६१. सहजपरमानन्दोऽहम् ।
मी सहज उत्कृष्ट आनन्द स्वभावी आहे.

१६२. सिद्धसदृशोऽहम् ।
मी सिद्ध समान आहे.

१६३. सिद्धोऽहम् ।
मी सिद्ध आहे.

१६४. स्वाभाविकसुखस्वरूपोऽहम् ।
मी सहज सुख स्वरूप आहे.

१६५. समरसीभावस्वरूपोऽहम् ।
मी समताभाव स्वरूप आहे.

१६६. स्वाधीनोऽहम्।
मी स्वतःच्या आधीन स्वतंत्र आहे.

१६७. सकलाखण्डैककेवलज्ञानरूपोऽहम् ।
मी संपूर्ण अखंड एक केवलज्ञान स्वरूपी आहे.

१६८. स्वतःसिद्धोऽहम् ।
मी स्वतः सिद्ध आहे.

१६९. स्वरूपास्तित्वसहितोऽहम् ।
मी स्वरूप सत्तेने संपन्न आहे.

१७०. सुन्दरोऽहम् ।
मी सुंदर आहे.

१७१. समीचीनोऽहम् ।
मी सत्य यथार्थ आहे.

१७२. सशरणोऽहम् ।
मी शरण म्हणजे आश्रय रहित आहे.

१७३. स्वसंवेद्योऽहम् ।
मी स्वतःच्या द्वारेच जाणण्यायोग्य आहे.

१७४. सहजस्वच्छभावोऽहम् ।
मी सहज स्वच्छ स्वभावी आहे.

१७५. सर्वविशुद्धदृङ्ज्ञात्रोऽहम् ।
मी विशुद्ध दर्शनमात्र आहे.

१७६. सर्वविशुद्धज्ञप्तिमात्रभावोऽहम् ।
मी सर्व विशुद्ध ज्ञानमात्र आहे.

१७७. स्थितिबन्धस्थानरहितोऽहम् ।
मी स्थितिबंध स्थानाने रहित आहे.

१७८. सङ्क्लेशस्थानरहितोऽहम् ।
मी संक्लेश स्थान रहित आहे.

१७९. संयमस्थानरहितोऽहम् ।
मी संयम स्थान रहित आहे.

१८०. संस्थानरहितोऽहम् ।
मी नियमित आकार रहित आहे.

१८१. संहननरहितोऽहम् ।
मी संहनन म्हणजे हाडांचे बंधनाने रहित आहे.

१८२. सुखामृतरसास्वादेन भरितावस्थोऽहम् ।
मी सुखरूपी अमृतरसाच्या आस्वादाने परिपूर्ण आहे.

****